

LLETRES NUEVES

Nicios de velea

Fontarque

Ruempe Fontarque
ya cuerre l'agua Botorru abaxo
valtando cuetos,
argaxando primavera
col estrueldu la peña mancada,
sutrumiéndose col gañiu del cuélebre
que zuba uñes
empallonáu
na gran fuérciga.

Ruempe Fontarque ya ruempe Iviernu
el so infernal xelu frío
ya'l mieu
ya vense los corales rellumar na Fonte la Plata
l'liberada la moza afogada
na prieta fondura del Pozu Pispirón.

XUAN P. REYÁN

La Granda

*A lo avesío ta la granda que dellos nomataben
Las Quintanas
o de Tiburciu.
Tiburciu, Pachu Tiburciu
con Manolo Cleto
vivieron elli
en frente
fayendo cavaos,
afondando foscones,
acorrando con xebatu, murios o várganos.
Güei amayada'l xabaryl. Namái xabaryl
fozón en castañéu
del que fuxen llobos ya rapiegues.
Caltiénse dacuando'l melandru
si un regueru de mal tiempu
lu dexa xorrascase
enantes que la nublina
corone, trupo, aquel cume na dixebra de Volantes
o nel estremadoriu con Cansinos ya Valdecarzana.*

XUAN P. REYÁN

Yá nun voi

Pel camín de La Pedrera díbamos a La Plaza,
la del teixu ya la ilesia a la vera la feria
xunto a La Chabola ya la bolera de Firme.

Yera eso La Plaza
onde les tardes de domingu
había catecismu ya, llueu, a lo meyor
en Samartín echaben una película de les de Balarrasa.

Si dacuando vuelvo per La Perera yá nun voi a La Plaza.
Una carretera, un aparcamientu, frayóme'l cielu.
Un tarascu tarazóme pa siempre l'alma.

XUAN P. REYÁN

Señaldá

*Si dalgún día vais a Carrea ya xubís pel cortinal o pel camín al campu la ilesia
alendaréis fuerte
y acollumando Valdesampedru sentiréis que se vos enancha l'alma.*

*Entenderéis asina por qué surdió la canción del país
por qué'l país nun s'entiende ensin enanchar l'alma
ensin xubir al cumal de los pueblos
mirando ententes la tierra
lliberando la señaldá qu'acompanga.*

XUAN P. REYÁN

Monteciel.lu

A la vera la to casa ta la fonte,
a dos pasos la capiella
ya percerca una güerta con figales, el peréu ya la piescal.
Entá sientes esos cuentos que te cuenten, que te dicen que retrañen:

—*Facistona, facistona pa la Iglesiona*

Y entá güela que-yos dixo que los santos nun se tiren
qu'a la xente nun se mata
ya qu'a Dios, el so nome, nun se mienta
a lo fato. Si existe porque existe
ya si non peor pa él.

XUAN P. REYÁN

Dos poemas de Robert Roc*

El desconocíu

Home ente los homes,
yes un muertu ente los muertos,
una cruz ente les cruces,
nesti cementeriu
onde toos duermen
baxo una pequeña cruz
onde'l pasiante puede lleer un nome,
pero pa ti,
baxo una pequeña cruz ensin nome,
la to historia perdióse pa siempre.

¿Dexasti, seique, atrás
una muyer ente lloros,
un neñu con llárimes?

Si fosti un militar,
enantes de colar pa la guerra,
quiciabes coyisti
un ramu de liles
p'aquellos a quien queríes.

---

* ROBERT ROC ye ún de los principales escritores monegascos en llingua francesa. Foi vicepresidente y secretariu xeneral del PEN Club de Mónaco (1990-2005), asina como antiguu collaborador (de 1944 a 1996) de revistes, selmanarios y periódicos belgues, franceses, marroquís y monegascos. Ex-director (1973-1986) de los cines Le Sporting (antiguos Gaumont) y d'Été. Autor de la obra bíblica *Jésus, Paladin d'Espérance* (1951), de la novela curtia *Révolte en Absurdie*, y de la novela policiaca *Le Trottoir Rouge* (publicada como folletín en 1959). Coautor de la obra *Coaraze, village médiéval* y de diversos poemarios, foi realizador del anuariu del Yacht Club de Monaco como agregáu de prensa (1956-1964), y del anuariu de la Mediterranean Game Fish Association en calidá de secretariu xeneral (1964-1996). Foi representante del Principáu de Mónaco na Bienal Internacional de Poesía de Liexa (Bélxica) en 1996 y 1998. Poseedor de la Medalla de Educación Física y Deportiva (1975), ye Caballeru de la Orde del Méritu Cultural (2005).

Pero namás yes un soldáu
ensin uniforme,
un partisanu a quien la muerte
escucaba a la vuelta la esquina.

Nun risti
colos tos dientes blancos
al marchar
y naide nun te saludó
cola mano.

Los puños encrespáronse
ente les metralletes
y tu colasti,
soldáu ensin uniforme,
vencíu en desigual combate...

Al final del camín,
la muerte esperaba por ti,
la muerte
énte'l pelotón d'execución...

Una pequeña cruz de madera
ye tolo que nos queda de ti,
una pequeña cruz
ensin nome
a la que naide llevará flores.

¿Cómo te llamabas tu,
del que la historia se perdió pa siempre,
a quien un corazón de madre debió querer,
a quien un corazón de muyer debió amar,
a quien un corazón de neñu debió adorar?
Namái yes una cruz de madera,
una cruz ensin nome
que'l vientu afalaga.

ROBERT ROC¹

---

¹ Torna de *Josep Carles Lainez*.

Voces d'ultra-tiempu

*Na nueche piesllo,
párpagos que reposen
sobre la lluminosa agresividá del día,
les piedras antigües,
toes patinaes d'oru
pel sol y los años,
abulten vivir
y paezme oír les voces
a la sombra de los pórticos
elevaos baxo 'l cielu
diamantinu d'estrelles.*

*¿Son hoplites
que velen la paz de la ciudá?
¿Son mercaderos
faciendo la cuenta de les hores gastaes?
¿O seique ye un sabiu
disertando colos sos discípulos,
al pie de les columnes
inmóviles na eternidá?*

*Nun lo sé... pero, llechoses,
les estatues de formes
cándidamente
dibuxaes baxo la lluna
concreten la ilusión.
Nun se trata d'una ciudá muerta
onde los mios pasos tropiecen coles lloses.*

*Nun se trata d'una ciudá desierta
que vibra baxo 'l soplu 'l vientu
veníu d'Oriente,
esi espeyismu los helenos.*

Nel vértigu

*de la nueche tresparente,
sufro 'l sortilexu
d'esta tierra onde, antaño,
los dioses escoyeron
vivir ente los homes.*

*La trama de les hores
abulta texida
de della sustancia misterioso
fecho de ruíos confusos
y d'arumes indefiníos.*

*Ente les solombres
nel sen de les que se penetra
como nuna catedral
y los reflexos sutiles
xugando
nos esbeltos texos
y nos olivares de siglos,
nabeyo per otru tiempu
onde los homes s'escaecen
y s'alcuentren.*

*Del fondu de les époques
apuerten voces,
voces amortiguaes
que 'l vientu acompaña
col so alientu d'eternidá.*

*Sobre les grades del teatru de la Vida,
actores invisibles
representen pa mi
l'eternu espectáculu
de les ciudaes qu'arxenta la lluna
y perfuma la brisa.*

ROBERT ROC²

---

² Torna de Josep Carles Lainez.